

UDK: 341.48 (497.5) »1941/1945«

929 Bulajić, M.

Stručni članak

Primljeno: 15. 3. 1999.

Pojavljivanje novog Bulajića u Hrvatskoj?

VLADIMIR ŽERJAVIĆ

Zagreb, Republika Hrvatska

Autor se kritički osvrće na knjigu J. Jurčevića "Nastanak jasenovačkog mita".

Nakon 10-godišnjeg "rata" koji vodim s dr. Milanom Bulajićem, direktorom Muzeja genocida u Beogradu, u tisku, na televiziji i Internetu, te konferencijama u zemlji i inozemstvu o broju ubijenih u logoru Jasenovac, u povodu izdanja mojih knjiga: GUBICI STANOVNIŠTVA JUGOSLAVIJE U DRUGOM SVJETSKOM RATU (1989.), i OPSESIJE I MEGALOMANIJE OKO JASENOVCA I BLEIBURGA (1992.), ovih je dana Josip Jurčević objavio knjigu pod naslovom: NASTANAK JASENOVAČKOG MITA, izdana u Biblioteci "Povijest" Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, u kojoj na sličan način kao i Bulajić opovrgava rezultate mojih istraživanja. J. Jurčević, kao i dr. Bulajić, ne navodi pogreške u mojim rezultatima istraživanja izračunavanjima, već općenito kaže da su ona neznanstvena i politički motivirana. Obojica, također, tvrde da ja nisam demograf pa prema tome niti stručan za izradu demografske studije. A simptomatično je i to da ne napadaju druge autore koji su objavili rezultate s kojima se oni ne slažu, već su svu žestinu napada usmjerili upravo na mene. Zanimljivo je također da obojica tvrde da sam izračunao premale demografske i ratne gubitke za područje Hrvatske odnosno NDH. Razlika između njih je u tome što me Bulajić optužuje za premali broj ubijenih Srba, a J. Jurčević za premali broj ubijenih Hrvata. Stoga mi Bulajić pripisuje "pro-ustašku" motivaciju, a Jurčević "projugoslavensku"!

Po mom mišljenju napadaju baš mene zbog toga jer sam samo ja obavio najdetaljnije istraživanje demografskih i ratnih gubitaka po pojedinim područjima i nacionalnostima, i došao do rezultata koji ne odgovaraju određenim izvorima podataka o broju žrtava pojedinih naroda, posebno Srba i Hrvata. Pritom zaboravljaju da povećanje broja žrtava zahtijeva povećanje ukupnog broja stanovništva, koje je objektivno limitirano službenim popisima 1931. i 1948. godine. U svojoj knjizi J. Jurčević ne iznosi svoje podatke, već u najvećem dijelu svoje knjige komentira istraživanja i rezultate drugih autora, što je zapravo ponavljanje i onoga što sam učinio detaljnije u knjizi "Opsesije

i megalomanije oko Jasenovca i Bleiburga". Međutim, njegovi komentari su izričito nestručno i politički intonirani posebno što se tiče njihovih konstatacija i njihovih metoda istraživanja.

Nije moguće u jednom kratkom napisu navesti sve takve primjere, ali evo jednoga koji je posve nelogičan i apsurdan. Na str. 111. Jurčević kaže: "Koliko je takav pristup (i razlog) opravdan, pokazuje i primjer neslaganja načina i rezultata Vogelnikova i Lahova izračunavanja, iako oba rada imaju neupitnu znanstvenu vrijednost. S druge strane izračunati rezultati za Jugoslaviju u neznanstvenim radovima Kočovića i Žerjavića međusobno veoma približni, podudaraju se i s Lahovim rezultatom". Tvrditi da Vogelnikovi podaci, kao i Lahovi "imaju neupitnu znanstvenu vrijednost", a Kočoviće i Žerjaviće su neznanstveni radovi, "iako se podudaraju s Lahovim", je nelogična konstatacija. Vogelnik, da opravda broj prijavljen 1946. Međunarodnoj reparacionoj komisiji u Parizu, povećao je stopu prirodnog prirasta koja je 1939. službeno registrirana s 1,1 posto na 1,85 po nižoj varijanti i na 2,13 posto po višoj varijanti i tako dobio veće demografske gubitke za 1948. za oko jedan milijun, tj. 2,654,000 odnosno 3,017.000, dok je Lah izračunao demografske gubitke na 1,863.000 i ujedno ustvrdio da "Jugoslavija nikad nije imala tako visoku stopu prirasta niti će je ikad imati", što Vogelnik nikad nije opovrgnuo. Nazvati "neupitnom znanstvenom vrijednost podataka Vogelnika koji svjesno čini krivotvorinu radi povećanja gubitaka u Jugoslaviji i Jasenovcu je najveće moralno i stručno zlodjelo i stoga ne može dobiti epitet "neupitne znanstvene vrijednosti". A ako se Kočoviće i moji podaci podudaraju s Lahovim, po kojoj logici i kriteriju su oni neznanstveni, a Lahovi "neupitno znanstveni"! Zar nije najbitniji podatak o ljudskim gubicima, bez obzira na to kojom metodom se izračunava. Može li se smatrati znanstvenim radom jedna svjesna krivotvorina, koja povećava ljudske gubitke za oko jedan milijun i time imputira veličinu zločina u Jasenovcu ali i odgovornost pa i genocidnost cijeloga hrvatskog naroda!?

J. Jurčević tvrdi u svojoj knjizi i u napisu objavljenom u Večernjem listu od 21. veljače 1999., da su moji motivi za izračunavanje ljudskih gubitaka u Drugom svjetskom ratu politički. Kad sam se 1982. vratio u Zagreb, nakon završenog službovanja u UN-u, u dnevnom tisku pojavljivali su se mnogobrojni napisi o gubicima u Drugom svjetskom ratu i o ubijenima u Jasenovcu, koji su se kretali od 300 tisuća do jednoga milijuna, i to pretežno Srba, što je sve više dovodilo do društvenih i političkih zaoštavanja. Ona su kulminirala u siječnju 1986. kad je Bulajić konačno uspio dovesti Artukovića na suđenje. Istodobno dekan Filozofskog fakulteta u Beogradu u časopisu "Intervju" od 17. I. 1986. objavio je da je "u Hrvatskoj prije rata bilo 1,7 milijuna Srba, a nakon rata samo 700 tisuća", što je pokazivalo sve veće i ozbiljne pritiske na Hrvatsku. Već prvim uvidom u službenu statistiku, svatko se mogao uvjeriti da su ti podaci netočni, a i sam raspon objavljivanih gubitaka - od nekoliko stotina tisuća - pokazivao je da su to samo procjene pojedinaca koje nisu bile utemeljene na službenim podacima. Posjetio sam direktora Republičkog statističkog ureda i moje kolege na Ekonomskom

institutu, ali se nitko nije usudio prihvatiti službenog istraživanja, pozivajući se na stradanja sedamdesetih godina. Jedino je Jakov Gelo s Ekonomskog fakulteta pripremao svoju doktorsku dizertaciju "DEMOGRAFSKE PROMJENE U HRVATSKOJ OD 1780. DO 1981." (objavljena 1987. u kojoj je gubitke u Hrvatskoj procijenio na oko 400 tisuća, kao postotak koji bi otpao na Hrvatsku od ukupnih 1,7 milijuna za Jugoslaviju, zbog čega ga je oštro kritizirao dr. Franjo Tuđman u svojoj knjizi "Bespućima povijesne zbiljnosti"). Zbog svega toga, kako sam naveo i u mojoj prvoj knjizi: "Cilj je moje studije da popuni tu prazninu tj. da se istraži i prikaže sve raspoložive podatke i njihovom analizom izvede određene zaključke o demografskim gubicima i ratnim žrtvama za Jugoslaviju, republike i pokrajine, te narode i narodnosti".

Dakle cilj moje studije bilo je traganje za istinom, odnosno za stvarnim brojem demografskih i ratnih gubitaka tijekom Drugog svjetskog rata. Studiju sam dovršio 1989. godine. Stoga su moji motivi bili u prvom redu da stručno i savjesno obavim taj posao, ali su rezultati pridonijeli tomu da je on poprimio prvorazredni politički karakter. Dokazivanjem da su ljudski gubici za cijelu Jugoslaviju iznosili tek oko jedan milijun, a ne 1,7 milijuna i da je ukupno u svim logorima, jamama i zatvorima u Jugoslaviji stradalo ukupno 216 tisuća, a u Hrvatskoj i BiH svega 138 tisuća, čine su potpuno srušene mitološke brojke o stotinama tisuća pa i preko milijun ubijenih samo u Jasenovcu. Zbog toga me je već u svibnju 1989. u beogradskom časopisu "Osmica" napao dr. Milan Bulajić rekavši: "Ako je umesto milion i sedamsto, sada milion žrtava, onda se procentualno smanjuje i broj ubijenih u genocidu i broj postradalih boraca i broj civilnih žrtava te da je moje izračunavanje igra brojaka i po njegovom mišljenju zločin, koji ide za tim da bi se opravdali Tuđman, Supek i kardinal Kuharić." I od tada do danas još uvijek želi, posebno u svijetu, podržati famu o Jasenovcu, kao jednom od najvećih logora u Drugom svjetskom ratu (treći po veličini) i zbog toga je na Internacionalnoj konferenciji u New Yorku, održanoj 30. i 31. X. 1997. na kojoj sam bio - tražio da se područje Jasenovca, St. Gradiške i okolice tj. 240 km² stavi pod međunarodnu upravu, što sam odlučno odbio jer je logor Jasenovac zauzimao svega oko 0,5 km², a Stara Gradiška je zatvor izgrađen prije više od 100 godina, u kojem je najviše ubijeno Hrvata, pa i u Drugom svjetskom ratu, a vrlo malo Srba. Na toj konferenciji u N.Y., prezentirana je i moja knjiga, koja osim prve i druge knjige sadrži i kratki pregled povijesti Srba i Hrvata, na ovim prostorima. Prevedena je na engleski i francuski, a u nakladi Instituta za hrvatsku povijest 1997. godine. Ovaj pregled povijesti bio je nuždan kako bi stranci mogli bolje shvatiti uzroke i posljedice sadašnjeg stanja na ovim prostorima i borbu hrvatskog naroda za svoju samostalnost.

Zbog mojeg zalaganja da se skine ljaga s hrvatskog naroda za genocid nad Srbima, Židovima i Ciganima, mislim da će i čitateljima biti neshvatljive optužbe J. Jurčevića kao osobe koja se borila za opstanak Jugoslavije. U predgovoru moje druge knjige "Opsesije..", koju sam 15. lipnja 1991. predao u tisak, napisao sam: "da se nadam, da će se nakon objavljivanja mojih dokumentiranih rezultata gubitaka u drugom svjetskom ratu, prestati s daljnjim

zaoštavanjima, kako bi se izbjeglo potpuno rasulo i eventualni građanski rat, koji može samo štetiti svim narodima, kojima je sudbina odredila da žive zajedno na ovim prostorima". Tada se još pregovaralo o konfederaciji i malo je tko očekivao da će doći ubrzo do srpske agresije. Kao što se vidi svi narodi su ostali na ovim prostorima, pa i nakon osamostaljenja normalno je da dalje žive u miru i dobrosusjedskim odnosima, što se sada nastoji postupno ostvariti.

J. Jurčević, na osnovi moje suradnje s NOP-om (uglavnom pomoć prehrambenim, odjevnim i medicinskim potrepštinama) tijekom Drugog svjetskog rata nalazi čvrstu podlogu da sam za jedinstvenu Jugoslaviju, a poznato je da je većina naroda prihvatila partizanski pokret koji je predviđao federalno uređenje. Druga moguća alternativa bila je nastavak Kraljevine Jugoslavije pod vojnim vodstvom četnika Draže Mihajlovića i popa Đuića. Tada bi sudbina hrvatskog naroda bila mnogo gora i vjerojatno bi bilo nemoguće ostvarenje samostalne Hrvatske. Kao "mačekovac" nisam vjerovao u opstojnost NDH pod okupacijom Njemačke i Italije. Svi oni koji su živjeli u vrijeme rata, mogli su se uvjeriti u teritorijalne težnje okupacijskih snaga, u iskorištavanje hrvatskih resursa, i u pomaganju četnika, posebno od Italije, a nakon kapitulacije Italije to su nastavili i Nijemci. Konačno su 1944. zapadni saveznici napustili pomagati četnike i prebacili pomoć NOV-u, što je odredilo i pobjednika u tom ratu.

Dijelim stvaranje druge Jugoslavije na tri potpuno različita razdoblja. Ratno, od 1941. do 1945., koje je obećavalo demokratsko društveno uređenje - o kojem će "odlučiti sami narodi nakon rata". Poznato je da je u NOP-u bilo 90 posto nekomunista. Komunistička vlast je omogućena bržim napredovanjem ruske vojske s istoka i sjevera i slijedom toga i podjela Europe na istočno-komunističku i zapadno-kapitalističku. Drugo razdoblje je uslijedilo nakon raskida s SSSR-om do smrti Tita 1980., koje bi mogli nazvati diktaturom Tita, iako je već za njegova života, posebno nakon 1970. počeo sve veći srpski utjecaj, da bi nakon 1980. potpuno prevladala srpska dominacija, posebno nakon Memoranduma SANU i dolaska Miloševića na vlast.

Kako J. Jurčević tvrdi da sam za vrijeme komunističkog režima u Jugoslaviji "bio visoki dužnosnik jugoslavenske države" i projugoslavenski politički motiviran, držim potrebnim navesti moje radne angažmane i funkcije.

Cijeli moj radni vijek od 1934. do 1982. obavljao sam profesionalne poslove iz područja gospodarstva, a nikada političke. Od 1934. do 1941. radio sam u stranoj tvrtci "NIHAG" dd. industrija drva, koja je godišnje prerađivala 100 tisuća m³ drvne mase, prvo kao blagajnik, pa šef ureda i od 1938. do 1941. kao upravitelj. Od 1941. do 1945. radio sam u Središnjici za novčano poslovanje, a od 1945. do 1951. u Ministarstvu industrije kao planer za financije i plan i u tekstilnoj industriji kao upravitelj sektora instruktaze i organizacije rada; od 1951. do 1953. bio sam šef financijskog odjela Instituta za naftu; od 1953. do 1955. stručni suradnik Ekonomskog instituta, a od 1955. do 1958. predavač u Saveznom centru za izobrazbu privrednih rukovodioca u

Zagrebu. Taj savezni centar osnovan je uz suradnju Međunarodne organizacije rada, u kojem su predavali i strani stručnjaci. Uz to, bio sam dvije godine i član republičke komisije za reviziju i ocjenu privrednih objekata. U Institutu za naftu izrađivali smo feasibility studije o izgradnji i proširenju rafinerijskih i drugih objekata. U Ekonomskom institutu izradio sam studiju o Razvoju aluminijske industrije u svijetu i mogućnosti izgradnje u Hrvatskoj. U Saveznom centru za izobrazbu, koji je primjenjivao najnovije metode organizacije i menagementa, predavao sam predmete "Privreda i poduzeće", "Analiza troškova i profitabilnost", te "Izgradnja i uređenje tvornice (Plant layout), za koje sam pripremio i odgovarajuće skripte. Uspješan rad tog Centra može se ocijeniti prema povećanju produktivnosti u poduzećima u tom razdoblju. Nažalost, uvođenjem radničkog samoupravljanja mislilo se da on nije potreban pa je dokinut 1960. godine.

Očigledno je da su potpuno netočne tvrdnje Jurčevića, da sam bio "visoki dužnosnik jugoslavenske države", i da se izvršavanje mojih profesionalnih funkcija ne može okvalificirati "projugoslavenskom motivacijom". A u mojem inozemnom djelovanju pomagao sam hrvatskim poduzećima gdje je to bilo moguće.

Rad u inozemstvu: godine 1958. predložen sam za bilateralnu pomoć Etiopiji kao savjetnik Ministarstva industrije, trgovine i turizma gdje sam radio do 1964. Tu sam izradio 18 feasibility studija za razne grane industrija od kojih su se mnoge izgradile. Radio sam ocjene (evaluacije) na 24 industrijskih projekata izrađenih po vanjskim projektantima. Na reviziji tih projekata, učinio sam mnoge uštede, posebno na ruskoj rafineriji nafte. Uštedio sam 15 milijuna dolara i omogućio Industro-projektu, ranije Institut za naftu, da dobije nadzor nad izgradnjom rafinerije uz naknadu od jednog milijuna dolara. Pomogao sam i INGRID u izgradnji cementare i hidroelektrane.

Jurčević nadalje tvrdi da ja nisam školovani demograf niti povjesničar, niti sam se tom problematikom bavio, nego tek u "poznjoj životnoj dobi" i iz toga zaključuje da nisam imao niti znanstvenu motivaciju ni kvalifikacije za izradu demografske studije. Pretpostavljam da je Jurčevićev zaključak da u tzv. "trećoj životnoj dobi" radni ljudi ne mogu imati znanstvenih motivacija neodrživ i uvredljiv. Uostalom, zar sam se ja mogao i trebao baviti ranije izračunavanjem ratnih gubitaka, kad sam bio na drugim dužnostima? I da li je moja krivnja što sam to učinio jer to drugi nisu htjeli? A da sam za taj posao uz volju, imao i profesionalne i praktične kvalifikacije može se zaključiti iz sljedećeg.

Prvo, poznato je da za posao demografa nema posebnog fakulteta, već se oni većinom, nakon završenog Ekonomskog fakulteta, kasnije specijaliziraju. Ja sam na EKVŠ-u (kasnije Ekonomski fakultet) apsolvirao "teorijsku statistiku" i "privrednu statistiku". Ti predmeti daju osnovna znanja prijeko potrebna u demografskim proučavanjima. Drugo, u mom praktičnom radu u svezi s planovima privrednog razvoja i posebno u izradi feasibility studija potrebna je izrada demografskih podataka u sklopu "istraživanja tržišta", a to

znači determiniranje potrošača, i to ne samo njihov broj, već i dobnu strukturu i platne mogućnosti, a za proizvodnju tih proizvoda potrebno je istražiti i raspoloživu stručnu spremu osoblja za popunjenje radnih mjesta u procesu proizvodnje i upravljanju.

Takva istraživanja u planskom sustavu komunističkog režima bila su zanemarena, ali u tržišnoj privredi u kojoj sam u inozemstvu radio od 1964. do 1982., uz prekid od 1967. do 1969., iz obiteljskih razloga boravio sam u Zagrebu i radio u centrali INE kao savjetnik za inozemne poslove - istraživanja tržišta drže se jednim od najvažnijih za uspjeh gospodarskog objekta. Uključujući i one spomenute u Etiopiji od 1958. do 1964. izradio sam 32 feasibility studije, a ocijenio sam 47 evaluacijskih projekata. To znači da sam učinio oko 80 demografskih studija, i to s jednog mnogo šireg aspekta nego je to zahtijevalo moje istraživanje kretanja stanovništva Jugoslavije, uključujući njihov prirodni prirast i ljudske gubitke. Složenost i važnost demografskih istraživanja u zemljama a koju ina sam najdulje radio, u Etiopiji i Keniji, imaju prirodni prirast tri do četiri posto godišnje, a kad je prirast 4 posto u 18 godina, broj stanovništva se udvostručuje, i u velikoj mjeri izmjenjuje se dobna struktura. Pošto tzv. "gestation period", tj. priprema feasibility studija, izrada projekata, izgradnja i uhođavanja proizvodnje najčešće zahtijeva tri do pet, a često i osam i više godina, može se ocijeniti važnost takovih demografskih istraživanja i projekcija.

Suprotno Jurčevićevoj tvrdnji imao sam "školsko", ali što je još važnije, i veliko praktično iskustvo u demografskim studijama. S druge strane može se ocijeniti bolesno ambiciozni pothvat J. Jurčevića, koji nema baš nikakvog demografskog znanja ni iskustva, da daje svoje mišljenje o mojem radu ili o radu nekog drugog.

Jurčevićevi dokazi za velike gubitke Hrvata

Trudio sam se da u prezentaciji mojih podataka kretanja stanovništva i podataka ratnih odnosno ljudskih gubitaka, objavim sve podatke i dokumente kontinuirano za razdoblje od 1921. do 1948., kako bi svatko mogao slijediti određene podatke po područjima (republikama i pokrajinama) te po nacionalnostima i za to je trebao dugotrajan rad (trogodišnji rad za prvu knjigu) i priprema oko stotinu tablica i izvornih dokumenata da bi svaki čitatelj mogao kontrolirati cjelokupno istraživanje. Međutim, izgleda da to Jurčević nije pregledao, jer on tvrdi da moji podaci nisu izvorni i da moja metoda nije znanstvena, iako sam u dijelu statističkog računanja primijenio standardnu statističku metodu, a pri prikazavanju u drugom dijelu računanja ratnih gubitaka sistematski sam prikazao prema pojedinim općinama, republikama i pokrajinama, te naveo oko 140 izvora. Za pojedine lokacije našao sam da ima nekoliko publikacija i ustanovio da ima pojedinih udvostručenja, ali ona pogotovo za Hrvatsku za koju sam prikupio najviše podataka, približno potvrđuju rezultate dobivene statističkom metodom.

Takvim detaljnim i mnogobrojnim izvornim pokazateljima Jurčević u svojoj knjizi na str. 94. prikazuje samo tablicu IV. koja bi trebala dokazati da su svi moji podaci pogrešni, posebno za Hrvatsku. U toj tablici prikazan je prirast po republikama i pokrajinama za razdoblje od 1921. do 1931. i onaj od 1931. do 1948. iz kojeg se vidi da u razdoblju od 1931. do 1948. jedino Hrvatska nije imala prirasta, dapače imala je pad od 8.713. Taj prirast trebao je biti rezultat između popisa izvršenog 1921., 1931. i 1948., ali ti popisni rezultati nisu prikazani, nego samo prirast. Provjerio sam i zaključio da su oni za razdoblje od 1921. do 1931. približno točni, dok su oni za razdoblje od 1931 do 1948. za Hrvatsku u velikoj mjeri netočni.

U prvom redu prikazivanje ukupnog prirasta ili pada stanovništva u jednoj višenacionalnoj republici ili pokrajini, ništa ne pokazuje. Npr. za Vojvodinu iz koje je iselilo oko 300 tisuća Nijemaca i uselilo približno toliko Srba, ukupan zbroj je jednak, i po tome bi se moglo zaključiti da se tamo nisu dogodile nikakove promjene u stanovništvu. Hrvatska je višenacionalna i ukupan zbroj ne pokazuje koja nacionalna skupina stanovništva imala prirast a koja pad, a to se može vidjeti samo ako se podaci pokazuju po nacionalnostima.

Popis iz 1931. obuhvaćao je predratno područje Jugoslavije, a prema tome i Hrvatske. Međutim, popis 1948. je za Hrvatsku i Sloveniju obuhvatio i stanovništvo pripojeno nakon rata (osim kotara Buje i Kopra, koji su priključeni kasnije). Popis za Hrvatsku bio je sljedeći:

Popisano	1948.		1931.		Razlika
Nacionalnost	Ukupno	Pripojeno	Predratno	Predratno	Predratno
Hrvati	2.975	174	2.801	2.481	+320
Srbi	544	5	539	633	- 94
Slovinci	39	8	31	37	- 6
Talijani	76	71	5	6	- 1
Česi	39	-	39	46	- 7
Mađari	51	-	51	70	- 19
Nijemci	10	-	10	99	- 89
Ostali	23	3	20	58	- 38
Ukupno	3.757	261	3.496	3.430	+ 66

Prema pregledu popisanih stanovnika u 1931. i 1948. za isto područje (predratni) broj Hrvata povećao se za 320 tisuća, dok je broj ostalih nacionalnosti smanjen za 254 tisuća tako da je cijela Hrvatska 1948. prema 1931. imala višak od 66 tisuća stanovnika, a ne manjak od 8.713.

Iz prednjeg prikaza broja stanovništva vidi se do kakvih je pogrešnih rezultata i zabluda došlo u brojčanim podacima po nacionalnostima, ako se izračunaju brojčane razlike samo za ukupan broj stanovnika!

Isto tako tablica V. na strani 95. pokazuje pogrešne postotke Srba i Hrvata 1931. i 1948., Prema službenim statističkim podacima udjeli Srba i Hrvata u ukupnom broju stanovnika su sljedeći (stanovnici a tisućama - za 1948. uključeno pripojeno područje)

	SRBI			HRVATI		
	ukupno	Srbi	%	ukupno	Hrvati	%
1931.god.	13.934	5.661	40,6	13.934	3.192	22,9
1948.god.	15.772	6.548	41,5	15.772	3.786	24,0

Vidi se da je postotak udjela Hrvata za 1931. posve pogrešan (s 32,1 posto) i da je u Srba i u Hrvata došlo 1948. do malog povećanja u odnosu na ukupno stanovništvo Jugoslavije.

Podaci dr. Ivana Klauzera u tablici VI. na strani 95., koji iskazuju ratne gubitke po republikama i pokrajina i ukupno za Jugoslaviju sa 2,042.373 su najmanje za jedan milijun previsoki. (Možda je zabunom napisano ratnih umjesto demografskih). Ali kako kaže i dr. Franjo Tuđman u svojim "Bespućima..." na strani 335. "o njima se ne može raspravljati, jer se ne zna na kojim osnovana je Klauzer došao do ovih brojki!" A dr. Tuđman procjenjuje da se stvarni ratni gubitci kreću između 800 do 900 tisuća!

Zaključne napomene

Iz ovog izlaganja može se zaključiti da je glavni cilj Jurčevićeve studije bio dokazivanje moje projugoslavenske orijentacije i navodne brige da se Jugoslavija sačuva od raspada. Da to dokaže izvukao je pojedine dijelove tekstualnog sadržaja mojih knjiga i dao im svoje tumačenje koje se uopće ne slaže s cjelokupnim sadržajem i rezultatima mojih istraživanja. Da je Jurčević posvetio više pažnje analizi brojčanih podataka o kretanju stanovništva i ljudskim žrtavama koje sam prikazao u mojim knjigama, mogao je doći do sasvim drugih zaključaka. Naime, moje otkrivanje manipulacija brojčanim podacima, u koje je bio uključen cijeli beogradski politički i intelektualni vrh, dokazalo je lažne optužbe o genocidnosti hrvatskog naroda i o veličini stradalih u logoru Jasenovac, što je bilo vrlo važno za skidanje ljage s hrvatskog naroda. I mogu li se onda takvi dokazi protiv cijelog jugoslavenskog establišmenta, držati mojom borbom za opstanak ili rušenje istoga!?

Umjesto toga Jurčević je potpuno izmijenio osnovni smisao mojih poruka i odbacio moje metode demografskih istraživanja pripisujući mi izmišljene političke i stručne nepodobnosti koje me diskvalificiraju za obavljanje demografskih studija. S druge strane nekritički je prihvatio brojčane podatke drugih autora i u njihovoj primjeni koristio se neprihvatljivim metodom koji nema veze s ozbiljnim demografskim istraživanjem. Svakom ozbiljnom istraživaču je jasno da je Jurčevićeva metoda neprihvatljiva i da je neizbježno dovela do potpuno netočnih podataka o gubicima Hrvatske u Drugom svjetskom ratu.

Mislim da s pravom mogu ocijeniti da je njegov pristup samom istraživanju i rezultatima koje je prezentirao neprimjeren i nenaučan pa opravdano iskazujem moje čuđenje da je Sveučilište u Zagrebu ocijenilo tu publikaciju vrijednom za javno objavljivanje!

Na kraju želim reći čitateljima da sam od prestanka rada u inozemstvu u našem javnom tisku napisao preko 120 napisa - što dokazuje da se i u "poznim godinama" može biti produktivan - koji su bili prohrvatski orijentirani i da me je - nasuprot zlonamjernim imputacijama J. Jurčevića - za moj doprinos samostalnosti Hrvatske odlikovao predsjednik dr. Franjo Tuđman:

Redom Danice hrvatske s likom Antuna Radića, Redom Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića i Spomenicom domovinske zahvalnosti. Suprotno tomu "za visoke državničke dužnosti" u bivšoj Jugoslaviji, koje su "poznate" samo J. Jurčeviću, dobio sam - čini mi se 1949., BRONČANU MEDALJU, i to za javne radove: gradnju autoceste, prvomajske i tramvajske pruge od Gračana do tzv. "Tunela"!! Za moj korektan profesionalni rad u zemlji, dobivao sam sve složenije zadatke, a za uspješne bilateralne pomoći Etiopiji, angažira me Ekonomska komisija UN za Afriku, te sam i dalje napredovao u UN-u, što je potpuno zadovoljilo moje profesionalne ambicije!